

# RESUMS

## **La primera crisi del segle XXI: causes, efectes i perspectives**

VICENTE ORTS RÍOS

L'actual crisi econòmica està sent la més llarga i profunda des de la Gran Depressió dels anys 1930. S'origina amb els excessos del sector bancari dels Estats Units i les hipoteques *subprime*, però ràpidament s'ha convertit en una crisi sistèmica. En aquest context, les mesures nacionals, adoptades de forma aïllada, no serviran per a resoldre la situació. Com la crisi, també la solució ha de ser global, i exigeix una adequada coordinació de polítiques i la concurrència de tots els actors implicats. Paraules clau: crisi sistèmica, desregulació, endeutament privat, deute públic, productivitat.

*La actual crisis económica está siendo la más larga y profunda desde la Gran Depresión de los años 1930. Se origina con los excesos del sector bancario de Estados Unidos y las hipotecas subprime, pero rápidamente se ha convertido en una crisis sistémica. En este contexto, las medidas nacionales, adoptadas de forma aislada, no van a servir para resolver la situación. Como la crisis, también la solución ha de ser global, y exige una adecuada coordinación de políticas y la concurrencia de todos los actores implicados. Palabras clave: crisis sistémica, desregulación, endeudamiento privado, deuda pública, productividad.*

La crise économique actuelle est devenue la plus longue et profonde depuis la Grande Dépression des années 30. Elle a commencé avec les excès du secteur bancaire des États-Unis et les hypothèques *subprime*, mais elle s'est transformée rapidement en une crise systémique. Dans ce contexte, les mesures nationales, adoptées de manière isolée, ne vont pas servir à résoudre la situation. De la même façon que la crise, la solution doit être aussi globale, et elle exige une adéquate coordination de politiques et le concours de tous les secteurs impliqués. Mots-clé: crise économique, dérégulation, endettement privé, endettement public, productivité.

*The current economic crisis is the longest and deepest since the Great Depression of the 1930s. It began with the excesses of the banking sector in the USA and subprime mortgages, but has quickly become a systemic crisis. In this context, national measures adopted in isolation will be of no use in resolving the situation. The solution, just like the crisis, has to be global, and this requires an appropriate coordination of policies and the participation of all parties involved. Keywords: systemic crisis, deregulation, private debt, public debt, productivity.*

## **La “ciència econòmica” en l’ull de l’huracà de les crisis i de les reformes polítiques**

ANDRÉS RECALDE CASTELLS

Cada vegada s'estén més l'acusació que la crisi econòmica es deu al descrèdit de la política, mentre que s'intenta buscar-ne l'eixida en el govern de la tecnocràcia o, amb altres paraules, dels economistes. Aquests han de deixar de ser assessors, per a prendre les regnes del poder en aquests moments d'incertesa. No obstant, no es pot exonerar de la responsabilitat d'haver provocat aquesta *débâcle* financera a aquelles propostes que en els anys 90 van promoure la desregulació dels sistemes

financers i la lliure creació de nous instruments. D'altra banda, hi ha alguna decisió presa en els últims trenta anys que no vinguera directament inspirada pels gabinets econòmics? La percepció de l'Economia com una ciència exacta, quantificable, el seu allunyament de les ciències socials i la seua assimilació amb les ciències de la naturalesa, l'empara en un cert halo de neutralitat, han caracteritzat decisions que moltes vegades estaven impregnades d'un fort component ideològic. El menyspreu dels economistes pels polítics i pel Dret amaga, massa vegades, una falta d'assumpció de responsabilitat per una gestió que ha portat a la situació present. Paraules clau: dret i economia, crisi financera, regulació dels mercats financers y de les empreses.

*Cada vez se extiende más la acusación de que la crisis económica se debe al descrédito de la política, mientras que la salida a la misma se la intenta buscar en el gobierno de la tecnocracia o, con otras palabras, de los economistas. Estos deben dejar de ser asesores, para tomar las riendas del poder en estos momentos de incertidumbre. Sin embargo, no se puede exonerar de la responsabilidad por haber provocado esta debacle financiera a aquellas propuestas que en los años 90 promovieron la desregulación de los sistemas financieros y la libre creación de nuevos instrumentos. Por otro lado, ¿hay alguna decisión tomada en los últimos treinta años que no viniera directamente inspirada por los gabinetes económicos? La percepción de la Economía como una ciencia exacta, cuantificable, su alejamiento de las ciencias sociales y su asimilación con las ciencias de la naturaleza, el amparo en un cierto halo de neutralidad, han caracterizado decisiones que muchas veces estaban impregnadas de un fuerte componente ideológico. El desprecio de los economistas por los políticos y por el Derecho esconde, demasiadas veces, una falta de asunción de responsabilidad por una gestión que ha llevado a la situación presente. Palabras clave: derecho y economía, crisis financiera, regulación de los mercados financieros y de las empresas.*

L'accusation que la crise économique est due au discrédit de la politique est de plus en plus étendue, en même temps qu'on essaie de la surmonter en pariant pour un gouvernement de la technocratie ou, en d'autres mots, des économistes. Ceux-ci doivent abandonner leur rôle d'assesseurs pour tenir en bride le pouvoir en ce moment d'incertitude. Cependant, on ne peut pas exonérer de la responsabilité de cette débâcle financière ces sortes de propositions qui, pendant les années 90, ont promu la dérégulation des systèmes financiers et la libre création de nouveaux instruments. D'autre part, est-ce qu'il y a eu des décisions prises pendant ces dernières trente années ne provenant pas directement des cabinets économiques ? La perception de l'Économie en tant que science exacte, quantifiable, son éloignement des sciences sociales et son assimilation aux sciences de la nature, l'abri sous un certain halo de neutralité, ont caractérisé des décisions imprégnées beaucoup de fois d'un fort composant idéologique. Le mépris des économistes vers les politiciens et le Droit cache, trop de fois, un manque d'assumption de responsabilité d'une gestion qui a conduit à la présente situation. Mots-clé: droit et économie, crise financière, régulation des marchés financiers et des entreprises.

*It is claimed with ever-growing insistence that our present economic crisis is to be blamed on the discredit of politics, while technocratic rule (i.e. the rule of economists) is envisaged as a way out of the crisis. Economists cease to be advisors and take charge of power in this time of uncertainty. However, those who fostered deregulation of financial systems and unrestrained creation of new instruments cannot be said to be free from blame either, as they have brought about the present financial breakdown. Moreover, has any decision been made over the last thirty years which was not directly inspired by economic bureaus? Decisions which were often strongly permeated by ideology have been put forward as stemming from Economics – an exact, quantifiable science which stands apart from the social sciences and is likened to the natural*

*sciences, thus being endowed by an aura of neutrality. Economists' contempt for politicians and for Law too often conceals an unwillingness to take responsibility for a policy which has led to the present situation. Keywords: law & economics, financial crisis, financial markets regulation, firms regulation.*

### **Globalització econòmica i comerç internacional: una revisió a la llum de la crisi**

CELESTINO SUÁREZ BURGUET

L'últim quart del segle xx ha sigut testimoni d'un procés de globalització econòmica que ha intensificat els intercanvis comercials mundials. Aquesta expansió s'ha vist bruscament interrompuda aquests últims anys com a conseqüència de la crisi econòmica actual. La recuperació dels fluxos internacionals de mercaderies en un marc de liberalització comercial serà un element crucial per apuntalar l'eixida futura de la crisi. Així com la superació dels forts desequilibris macroeconòmics que han estat presents en l'última dècada. Paraules clau: globalització econòmica, comerç internacional, crisi financera, creixement econòmic, liberalització.

*El último cuarto del siglo xx ha sido testigo de un proceso de globalización económica que ha intensificado los intercambios comerciales mundiales. Esta expansión se ha visto bruscamente interrumpida estos últimos años como consecuencia de la crisis económica actual. La recuperación de los flujos internacionales de mercancías en un marco de liberalización comercial será un elemento crucial para apuntalar la salida futura de la crisis. Así como la superación de los fuertes desequilibrios macroeconómicos que han estado presentes en la última década. Palabras clave: globalización económica, comercio internacional, crisis financiera, crecimiento económico, liberalización.*

Le dernier quart du xxe siècle a été témoin d'un processus de globalisation économique qui a intensifié les échanges commerciaux mondiaux. Cette expansion a été brusquement interrompue ces dernières années à conséquence de la crise économique actuelle. La récupération des fluxes internationaux de marchandises dans un cadre de libéralisation commerciale sera un élément crucial pour étayer la sortie future de la crise, ainsi que l'affranchissement des forts déséquilibres macroéconomiques présents pendant la dernière décennie. Mots-clé: globalisation économique, commerce international, crise financière, croissance économique, libéralisation.

*The last quarter of the twentieth century has witnessed a process of economic globalization that has intensified world trade. This expansion has been sharply interrupted in recent years due to the current economic crisis. The recovery of international flows of goods in a context of trade liberalization is a crucial element underpinning the future output of the crisis, as well as overcoming the strong macroeconomic imbalances that have been present in the last decade. Keywords: economic globalization, international trade, financial crisis, economic growth, liberalization.*

### **El suport al crèdit a l'exportació i el Dret sobre subvencions de l'OMC**

SANTIAGO IBÁÑEZ MARSILLA

L'estudi analitza el concepte de subvenció en el Dret de l'Organització Mundial del Comerç (OMC) i les discussions en la matèria en el context de la Ronda Doha. Aquesta anàlisi és contrastada

amb les mesures de suport al crèdit a l'exportació a fi de determinar la seua compatibilitat amb el Dret de l'OMC. Paraules clau: OMC, subvenció, crèdit a l'exportació, Ronda Doha.

*El estudio analiza el concepto de subvención en el Derecho de la Organización Mundial del Comercio (OMC) y las discusiones en la materia en el contexto de la Ronda Doha. Este análisis es contrastado con las medidas de apoyo al crédito a la exportación a fin de determinar su compatibilidad con el Derecho de la OMC. Palabras clave: OMC, subvención, crédito a la exportación, Ronda Doha.*

Cette étude analyse le concept de subvention dans le Droit de l'Organisation mondiale du commerce (OMC) et les discussions sur ce sujet dans le contexte de la Ronde Doha. Cette analyse est contrastée avec les mesures de soutien au crédit à l'exportation afin de déterminer sa compatibilité par rapport au Droit de l'OMC. Mots-clé: OMC, subvention, crédit à l'exportation, Cycle de Doha.

*This paper analyses the concept of subvention in World Trade Organization (WTO) law, and studies the considerations made on this matter in the context of the Doha Development Round. The analysis is contrasted with measures of supporting credit for exportation, with the aim of determining its compatibility with WTO law. Keywords: WTO, subsidy, export credit, Doha Round.*

## **Crisi econòmica i governança fiscal. La batalla contra els paradisos fiscals**

MODESTO FABRA VALLS

En el treball s'analitza l'origen i el concepte dels paradisos fiscals així com els indesitjables efectes que la seua utilització genera per a la resta d'Estats. A continuació, s'analitzen les mesures impulsades de forma coordinada des de l'OCDE i des de la Unió Europea per a la seua eradicació, que han rebut un considerable impuls des de l'inici de l'actual crisi econòmica. Finalment, s'analitzen les mesures unilaterals previstes en la legislació espanyola i la seua adaptació o alineació amb els criteris internacionalment consensuats. Paraules clau: paradisos fiscals, evasió fiscal, competència fiscal perniciosa, intercanvi d'informació tributària, cooperació fiscal.

*En el trabajo se analiza el origen y el concepto de los paraísos fiscales así como los indeseables efectos que su utilización genera para el resto de Estados. A continuación, se analizan las medidas impulsadas de forma coordinada desde la OCDE y desde la Unión Europea para su erradicación, que han recibido un considerable impulso desde el inicio de la actual crisis económica. Por último, se analizan las medidas unilaterales previstas en la legislación española y su adaptación o alineación con los criterios internacionalmente consensuados. Palabras clave: paraísos fiscales, evasión fiscal, competencia fiscal perniciosa, intercambio de información tributaria, cooperación fiscal.*

Ce travail analyse l'origine et le concept des paradis fiscaux, ainsi que les effets indésirables que leur utilisation génère pour le reste des états. Ensuite, sont analysées les mesures mises en œuvre de façon coordonnée par l'OCDE et l'Union européenne en vue de leur éradication, lesquelles ont reçu un élan considérable depuis le début de l'actuelle crise économique. Finalement, sont analysées les mesures unilatérales prévues dans la législation espagnole et son adaptation ou alignement vis-à-vis des critères adoptés internationalement. Mots-clé: paradis fiscaux, évasion fiscale, compétence fiscale pernicieuse, échange d'information tributaire, coopération fiscale.

*This paper discusses the origin and the concept of tax havens as well as the unwanted effects that their use generates on other states. Then it examines measures implemented in*

*a coordinated way by the OECD and the European Union for its eradication, which have received considerable impetus from the beginning of the current financial crisis. Finally, it discusses unilateral measures under Spanish legislation and their adaptation or alignment with internationally agreed criteria. Keywords: tax havens, tax evasion, harmful tax competition, tax information exchange, tax co-operation.*

## **Crisi global, polítiques públiques i dret financer. El cas de Brasil**

JOSÉ MARCOS DOMINGUES DE OLIVEIRA

Brasil, que va haver de fer grans esforços per establir l'ajust monetari i fiscal, va aconseguir tenir un sistema bancari sa i regulat, però malgrat això el país es va veure involucrat en la crisi financera global. Aquest article presenta les mesures legals per combatre els efectes de la crisi al país, amb èmfasi en els impostos extrafisicals i el deute públic, i remarca la necessitat d'aprovar pressupostos seriosos i la necessitat de respectar el principi de distribució equitativa de la despesa pública en aquest procés. Paraules clau: tributació, pressupost, polítiques públiques, deute públic, despesa pública.

*Brasil, que hubo de hacer grandes esfuerzos para estabilizar el ajuste monetario y fiscal, logró tener un sistema bancario sano y regulado, pero a pesar de ello el país se vio involucrado en la crisis financiera global. Este artículo presenta las medidas legales para combatir los efectos de la crisis en el país, con énfasis en los impuestos extrafiscales y la deuda pública, y remarca la necesidad de aprobar presupuestos serios y la necesidad de respetar el principio de distribución equitativa del gasto público en este proceso. Palabras clave: tributación, presupuesto, políticas públicas, deuda pública, gasto público.*

Le Brésil, qui a dû faire de grands efforts pour stabiliser l'ajustement monétaire et fiscal, a réussi à avoir un système bancaire salubre et régulé ; malgré cela, le pays s'est vu insérer dans la crise financière globale. Cet article présente les mesures légales pour combattre les effets de la crise au pays, mettant l'emphase sur les impôts extra-fiscaux et la dette publique ; il remarque aussi la nécessité d'approuver des budgets sérieux, ainsi que de respecter le principe de distribution équitative de la dépense publique dans ce processus. Mots-clé: fiscalité, budget, politiques publiques, dette publique, dépense publique.

*Brazil, which had made great efforts to stabilize the monetary and fiscal adjustment, managed to have a healthy and regulated banking system, nevertheless the country was involved in the global financial crisis. This article presents the legal measures to fight the effects of the crisis in the country, with emphasis on extrafiscal taxes and debt, and stresses the need to approve serious budgets and the need to respect the principle of equitable distribution of public costs in this process. Keywords: taxation, budget, public policies, public debt, public expenditure.*

## **La incorporació a la gestió empresarial dels criteris FASG, com a mesura de control de risc integral per a superar la crisi**

MARÍA ÁNGELES FERNÁNDEZ IZQUIERDO, MARÍA JESÚS MUÑOZ TORRES

La Crisi Financera en què estem immersos ha estat causada per múltiples factors, entre els quals destaca la manca d'anàlisi, control i valoració del risc associat als actius financers, així com a una falta de transparència en els sistemes d'informació. Es proposa com a solució per al canvi de model tenir en compte tots els riscos, de manera integral i gestionar de forma sostenible, incorporant al

procés de presa de decisions variables extrafinanceres i sistemes d'informació transparents. Paraules clau: finances sostenibles, gestió integral empresarial, riscos extrafinancers, RSC, ISR.

*La Crisis Financiera en la que estamos inmersos ha sido causada por múltiples factores, siendo destacable la falta de análisis, control y valoración del riesgo asociado a los activos financieros, así como a una falta de transparencia en los sistemas de información. Tener en cuenta todos los riesgos, de manera integral y gestionar de forma sostenible se propone como solución para el cambio de modelo, incorporando al proceso de toma de decisiones variables extra-financieras y sistemas de información transparentes. Palabras clave: finanzas sostenibles, gestión integral empresarial, riesgos extra-financieros, RSC, ISR.*

La Crise financière dans laquelle on est plongé a été causée par plusieurs facteurs : à remarquer le manque d'analyse, de contrôle et d'évaluation du risque associé aux actifs financiers, ainsi qu'un manque de transparence des systèmes d'information. Tenir compte de tous les risques, de façon intégrale et gérer de manière soutenable sont proposés comme solution pour le changement de modèle, en rattachant au processus de prise de décisions des variables financières et des systèmes d'information transparents. Mots-clé: finances soutenables, gestion intégrale entrepreneuriale, risques extra-financiers, RSC, ISR.

*Financial Crisis that surrounds us has been caused by multiple factors, among which stands out a lack of analysis, control and risk assessment related to financial assets, as well as a lack of transparency in information systems. To take into account all risks holistically and to manage in a sustainable way are proposed as solutions to the model change, incorporating into the decision making process extra-financial variables and transparent information systems. Keywords: sustainable finances, integrated business management, non financial risks, CSR, SRI.*

## **El salt a l'exterior de les empreses de nova creació**

MARÍA RIPOLLÉS MELIÁ, MARÍA LUISA FLOR PERIS

L'existència d'empreses internacionals de nova creació constitueix una realitat possible gràcies a la globalització. Aquestes noves empreses internacionals estan cridades a ocupar un paper destacat en el segle XXI, ja que la seua repercussió en el progrés econòmic i social és significativament major que la d'altres tipus de noves empreses. No obstant, l'èxit internacional d'aquestes empreses passa per l'adopció d'un enfocament estratègic que els proporcione les eines necessàries per a superar els desafiaments a què s'hauran d'enfrontar, tenint en compte les seues limitacions de recursos. En aquest treball s'exploren els principals aspectes que ha de cobrir aquest enfocament estratègic perquè efectivament contribuïssa a l'èxit d'aquestes empreses en els mercats internacionals. Paraules clau: empreses internacionals de nova creació, globalització, xarxes emprenedores, enfocament estratègic global.

*La existencia de empresas internacionales de nueva creación constituye una realidad posible gracias a la globalización. Estas nuevas empresas internacionales están llamadas a ocupar un papel destacado en el siglo XXI, puesto que su repercusión en el progreso económico y social es significativamente mayor que la de otros tipos de nuevas empresas. Sin embargo, el éxito internacional de estas empresas pasa por la adopción de un enfoque estratégico que les proporcione las herramientas necesarias para superar los desafíos a los que se deberán enfrentarse, habida cuenta de sus limitaciones de recursos. En este trabajo se exploran los principales aspectos que debe cubrir este enfoque estratégico para que efectivamente contribuya al éxito de estas empresas*

*en los mercados internacionales. Palabras clave: empresas internacionales de nueva creación, globalización, redes emprendedoras, enfoque estratégico glocal.*

L'existence d'entreprises internationales de nouvelle création constitue une réalité possible grâce à la mondialisation. Ces nouvelles entreprises internationales son appelées à prendre une place remarquable au XXI<sup>e</sup> siècle, car leur répercussion sur le progrès économique et social est significativement plus grande que celle d'autres sortes d'entreprises. Cependant, le succès international de ces entreprises passe par l'adoption d'une approche stratégique leur fournissant les outils nécessaires pour surmonter les défis qu'ils devront affronter, tenant compte de leurs limitations de recours. Ce travail explore les principaux aspects que cette approche stratégique doit couvrir, afin qu'elle puisse contribuer effectivement au succès de ces entreprises dans les marchés internationaux. Mots-clé: entreprises internationales de nouvelle création, globalisation, réseaux entrepreneuriaux, approche stratégique glocale.

*New international companies have come true thanks to globalization. They will be playing a major role in the 21<sup>st</sup> century, as their impact on economic and social progress is significantly larger than that of other kind of new companies. Nevertheless, their international success is subject to the adoption of a strategic approach which will provide them with the required tools to overcome future challenges, given their scarcity of resources. This paper explores the main aspects of the abovementioned strategic approach, aimed at contributing to the success of the companies in international markets. Keywords: international new ventures, globalization, entrepreneurial networks, glocal strategy approach.*